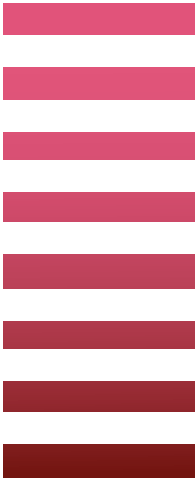

ICOMs ETISKA REGLER

UTBILDNING

© Svenska ICOM

Grafisk form: Bergkvist ORD & TEXT

Tryck: All Media Öresund

Tryckår: 2013

Bilder: © Dunkers Kulturhus, Lena Wilhelmsson

INNEHÅLL

Varför etiska regler?	4	FALLSTUDIER - ÖVERGRIPANDE	
Vad är ICOM?	5	MUSEIFRÅGOR	30
ICOMs etiska regler - innebörd, tillkomst och innehåll	6	Mål och planer	30
		Vänförening	31
FÖRSLAG TILL ARBETSPLAN	8	Förmåner	32
		Museibutiken	33
FALLSTUDIER - PEDAGOGIK OCH			
UTSTÄLLNINGAR	10		
Pedagogik och bevarande	10		
Pedagogik och uppdrag	11		
Politiskt ansvar	12		
Känsligt material	13		
FALLSTUDIER - SAMLINGAR OCH SAMLANDE	14		
Insamling	14		
Överföring	16		
Gallring	17		
Försäljning	18		
FALLSTUDIER - FÖREMÅLENS PROBLEM	20		
Föremålsförvärv	20		
Föremålsvärdering	21		
Föremålsansvar	22		
Privata förvärv	23		
FALLSTUDIER - PERSONALFRÅGOR	24		
Lojalitet	24		
Rekrytering	26		
Forskning	27		
Utseende	28		

VARFÖR ETISKA REGLER?

Alla museer ställs inför etiska problem.

Här är några exempel:

- Vilken roll ska museer spela i samhället?
- Vilka krav ska man ha rätt att ställa på huvudmän?
- Hur ska vi hantera samlingar från andra kulturer, kanske förvärvade på tveksamma sätt?
- Hur och under vilka förhållanden kan vi gallra i samlingarna?
- Kan man sälja ur samlingarna, i så fall på vilka villkor?
- Vad menas med att professionellt ansvar, till exempel vid anställning?
- Hur ska man uppträda som museianställd?
- Hur hantera olika intressekonflikter mellan anställda?

Att ha nedskrivna etiska regler som stora delar av den internationella museivärlden kommit överens om är en väldig styrka. Det är en del i bygget av en universell museiidentitet. Museers roll i att bevara och förmedla kulturarv är ett eget specifikt arbets- och kunskapsområde. Gemensamma etiska regler stärker denna identitet och gör det lättare att agera med samlad kraft.

I en expanderande museiverksamhet, med resor och samarbeten länder och museer emellan, blir det allt viktigare med en gemensam värdegrund. På hemmaplan är det lika viktigt att de museietiska frågorna hålls levande i vardagen. Regler för museers arbete ger en möjlighet till en yrkesmässig självreglering inom ett samhällsområde där lagstiftning på nationell nivå varierar och långtifrån alltid är konsekvent.

VAD ÄR ICOM?

ICOM – International Council of Museums – är en till UNESCO knuten internationell organisation för museer och yrkesverksamma inom museiområdet. Syftet med ICOM är att utveckla och förbättra världens museer; ICOM har både institutionellt och individuellt medlemskap, i över 120 länder. Arbetet bedrivs huvudsakligen dels i de nationella kommittéerna och dels inom internationella kommittéer för olika arbetsområden. Medlemskap i ICOM innebär att institutionen såväl som den enskilde medlemmen förbinder sig att följa ICOMs etiska regler.

Svenska ICOM är en nationell kommitté inom ICOM, och vill medverka till:

- Ett kontinuerligt internationellt erfarenhetsutbyte för kompetensutveckling.
- Att svenska museer har möjlighet att delta i det internationella kulturella samtalet.
- Att svenska museer får en starkare möjlighet att navigera i en föränderlig finansiell och kulturell samtid.

Medlemskap i ICOM innebär bl a information om ICOMs arbete, möjlighet till kurser och konferenser; möjlighet att söka resebidrag till internationella möten, och inte minst – tillgång till ICOM-kortet som ger fri entré till de flesta museer i världen. För medlemskap och mer information, gå in på Svenska ICOMs hemsida: www.icomsweden.se

ICOMs ETISKA REGLER

- INNEBÖRD, TILLKOMST OCH INNEHÅLL

ICOMs etiska regler för museer sätter upp en minimistandard för uppträdande och arbetsprestationer som professionell personal i museer världen runt ska sträva efter att uppnå, och som också formulerar vad allmänheten bör kunna förvänta sig av dem som arbetar på museet. ICOMs etiska regler är en hörnsten i hela organisationens verksamhet. De antogs första gången 1986, efter många års diskussioner. Reglerna uppdateras regelbundet, senast vid generalkonferensen i Seoul 2004.

ICOMs etiska regler är indelade i åtta avsnitt, som vart och ett berör en grundprincip för museiverksamheten:

1. Definierar museernas grundläggande uppdrag.
Museerna bevarar, uttolkar och befrämjar olika sidor av människans natur och kulturarv.
2. Definierar museernas förtroendeuppdrag för samlingarna i relation till samhället.
Museer med egna samlingar förvaltar dessa till förmån för samhället och dess utveckling.
3. Sammanfattar museernas skyldighet och ansvar att tolka och tillgängliggöra samlingarna och den kunskapsbas de förvaltar.
Museerna besitter primärmaterial för kunskapsuppbyggnad och kunskapsfördjupning.
4. Berör museernas roll som utbildningsinstitution med ansvar att nå och samverka med så många som möjligt.
Museerna ger oss möjligheter att glädjas åt och uppskatta, förstå och förvalta natur- och kulturarvet.
5. Definierar gränsdragningen mellan museerna och externa aktörer som involveras i museiverksamheten.
Museernas resurser ger möjlighet till andra samhällsanknutna tjänster och förmåner.
6. Berör det specifika ansvar museerna har i relation till de nära eller avlägsna grupper varifrån samlingarna kommer.
Museerna verkar i nära samarbete både med de samhällen och samfund som de tjänar, och med dem där deras samlingar har sitt ursprung.
7. Berör museernas juridiska status och förhållande till internationell lagstiftning.
Museer drivs lagenligt.
8. Berör frågor om museianställdas professionella roll.
Museer drivs professionellt.

FÖRSLAG TILL ARBETSPLAN

Kursen kan organiseras så att blandad personal på ett museum deltar gemensamt. Eller också så att skilda personalkategorier på ett eller flera museer går den tillsammans. Det görs upp i förväg med kursansvarig.

Kursens huvudpunkt är diskussioner kring fallstudier, först i grupp, därefter gemensamt. Materialet innehåller 19 olika fallstudier, uppdelade i kategorierna:

- Pedagogik och utställningar
- Samlingar och samlande
- Föremålens problem
- Personalfrågor
- Övergripande museifrågor

Tillsammans med kursansvarig kan man välja alternativa arbetssätt:

1. Att dela in kursdeltagarna i fem grupper, som behandlar varsin kategori fallstudier.
2. Deltagarna i grupperna kan välja mer fritt utifrån intresseinriktning vilka fall man vill diskutera.
3. Redan vid beställningen av kursen bestämmer beställaren och kursledaren vilka kategorier/fall som är mest intressant för den aktuella kursen.

Alla fallstudier går att resonera om utifrån ICOMs etiska regler, MEN - svaren är definitivt inte alltid givna.

En tänkt kurs kan då se ut ungefär som följande, där tiderna naturligtvis är preliminära.

Ca 45 minuter

Introduktion. Om betydelsen av etiska regler, ICOMs arbete med dessa och hur de kan läsas.

Alla får ett ex av kursprogrammet, och de som inte har ett ex av ICOMs etiska regler får ett sådant.

Ca 1 timme och 45 minuter

Man diskuterar fallstudier i grupper, också med användning av ICOMs etiska regler.

Någon skriver ned gruppens kommentarer till de fallstudier man behandlar.

Kaffe kan drickas under pågående diskussion.

Ca 1 timme och 30 minuter

Gemensam diskussion kring gruppernas resultat. Avslutning och utvärdering.

Det går mycket väl att lägga upp kursen på annat sätt efter överenskommelse.

FALLSTUDIER - PEDAGOGIK OCH UTSTÄLLNINGAR

Pedagogik och bevarande

Intendenten Anders var verkligen entusiastisk inför den nya uppgiften att göra ett museum av den nyss avlidna författarinnans hem.

"Härligt, här ska verkligen inte bli torrt och tråkigt, utan spännande, inte minst för att locka ungdomar. Man ska känna hennes närvaro!".

Han arrangerar möbler och saker på ett levande och stämningsfullt sätt. Skrivbordslampan lyste med sitt dämpade, suggestiva sken på pennor och underlägg. Då kom museets konservator, Sigrun, som la huvudet på sned och sa till den unge intendenten:

"Förlåt, men detta går inte, armaturen är för känslig. Du kan inte ha ljus i den. Ni får använda spottar i taket istället!".

Anders blev ställd inför detta besked.

"Jamen, då försvinner ju all närvarokänsla, och vårt uppdrag är ju att engagera främst unga! Så känslig kan ju inte armaturen vara. De förstörs ju inte."

Sigrun blev lite förtörnad över oförståelsen av hennes arbete.

"Hördudu, vårt uppdrag är att bevara för långa tider, det finns bara dessa lampor som tillhört författaren, och de slits i vilket fall. Då måste pedagogiken komma i andra hand".

Anders kände sig nu också ifrågasatt i sitt arbete och snörpte lite på munnen när han sa:

"Men varför ska vi i så fall ha grejerna, om vi inte på något sätt får förmedla på ett bra sätt, det måste väl i alla fall vara lika viktigt!".

Kommentar:

Pedagogik och uppdrag

Pedagogen Anja plockade glatt fram regleringsbrevet för det arkeologiska museet och läste högt för avdelningschefen:

"Museet förväntas arbeta för att öka intresset för museet bland barn och ungdomar".

Hon la ner papperet och tillade:

"Jag har en idé om hur vi kan göra. Vi utlyser en tävling bland alla skolor i Lillsand om att teckna en dag i deras liv, så fyller vi museet med tävlingsbidragen. Oerhört kul material också som dokumentation, och det kommer att locka massor, ja nästan alla, våra barn och unga".

Avdelningschefen försökte ordna anletsdragen, ville verkligen inte verka mossig, men tänkte på museets mest framträdande samling av unika bronsålderskärl.

"Men kommer de då att bry sig om vår fina basutställning?"

Anja log lite överseende.

"Det viktigaste är att få hit ungdomarna, att dom lär sig att museet finns och att de kan komma tillbaka".

Avdelningschefen mumlade, väl medveten om regleringsbrevet.

"Jag vet inte jag. Vi är ju ändå ett arkeologiskt museum. Vad är vi egentligen till för?"

Anja försökte tygla sig när hon svarade.

"Ska vi ha ett modernt museum och följa de politiska intentionerna måste vi vara öppna för förändringar."

Båda tittade forskande på varandra, föga övertygade av varandras argument.

Kommentar:

Politiskt ansvar

Den nyrekryterade museichefen Erika suckade djupt efter att ha fått en tuff start på jobbet. Tidningen gjorde ett starkt kritiskt reportage om den nya utställningen som skulle öppna nästa dag. I TV hade ledande kulturpersonligheter gått till attack. Men många stöttade också utställningen, och talade om engagemang och att museet vågat använda nya metoder för att väcka samhällsdebatt.

Utställningen handlar om nynazismen i Sverige idag och hur främlingsfientliga partier fått politiskt inflytande. Många i personalen hade jobbat länge, engagerat och intensivt i utställningsarbetet. Erika hade dock inte varit med om beslut och planläggning av utställningen, men kände stort förtroende för medarbetarnas kompetens, och stöttade utställningssyftet. Men frågan var – hur hade museet fått tag på och utformat fakta och bilder? Några ur personalen hade nämligen haft direktkontakt med ortens nynazistiska rörelse och där fått *inside information*. De kritiska rösterna påtalade det oetiska i detta, och att utställningen närmast blivit en stor propagandamanifestation. Museet hade dessutom utbildat avhoppade nazister till guider; varvid en journalist ifrågasatte om de faktiskt var avhoppare. Anonyma hot hade kommit till Erika, vilka krävde att utställningens skulle stoppas. Museets huvudman började dra öronen åt sig och ville diskutera anslaget till museet. Problemen hopade sig för Erika inför vernissagen. Vems var ansvaret? Vad skulle hon göra; stoppa utställningen, ändra, låta det vara ...?

Kommentar:

Känsligt material

Intendenten för utställningar, Pernilla, hade haft en tuff vecka. Bara några dagar efter att den nya utställningen hon ansvarat för öppnat kom en rad protestbrev från samiska föreningar. Utställningen handlade om den rasbiologiska samling museet fått överta på 70-talet. Samlingen innehöll "typbilder" och även prover och ben från samer. Museet ville visa vilken skev bild av samer man hade förr i Sverige. Intendenten satt vid sitt skrivbord och undrade:

"Vad klagar folk egentligen på? Vi använder ju de gamla samlingarna med skelettdelar för att säga något viktigt och positivt om samer!".

Styrelsen hade också markerat att man inte tänkte ge vika för kraven att ta bort material ur utställningen.

"Eftersom de var en viktig del av vår landsdels historia är vi förpliktade att visa dem för allmänheten" sa man. Men de samiska föreningarna stod på sig:

"Det handlar ju om mänskliga kvarlevor".

Pernilla suckade ännu djupare inför den svårlösta konflikten.

"Räcker det inte med att vi faktiskt tydligt berättar om vad som är syftet med utställningen, hur vi tänkt och planerat? Och att det slutliga syftet är positivt!"

Kommentar:

FALLSTUDIER - SAMLINGAR OCH SAMLANDE

Insamling

Informatören på slöjdmuseet, Adam, hade varit på semester i Vietnam. Efter personalmötet berättade han livfullt:

"Ni skulle sett vilka fantastiska saker som fanns på antikmarknaden där, och priserna var överkomliga. På ett ställe hittade jag några urgamla träsniderier som liknade svenska träslöjdsarbeten. Jag köpte med mig dem för slöjdmuseets räkning. De såg verkligen mycket äkta ut och handlaren gav mig ett äkthetsintyg, med stämpel från kulturförvaltningen i staden", berättade han.

"Ja, de skulle verkligen vara intressanta att ställa ut".
Administratören på museet som alltid var kritisk frågade dock:

"Men är du säker på äktheten då?"

Adam gillade inte att få sitt omdöme ifrågasatt utan svarade:

"Allt, verkligen allt tyder på det. Träet är bevisligen gammalt. Stämpeln på äkthetsintyget mycket officiellt. Skulle vi ställa orimliga krav kunde vi knappast förvärva något alls, eller ha något att ställa ut".

Administratören tänkte efter ett bra tag, och konstaterade med ett urskuldande leende till Adam

"Ja, då är väl allt bra då..."

Kommentar:

Överföring

Etnografiska museet i Skandiland hade gjort en ny och stor utställning utifrån sin samling av fantastiska stickade mössor från Bortre Frankland. Museichefen, Susanne, höll ett högstämt tal vid vernissagen och berättade bl a den spännande historien om hur den berömde forskningsresanden Rutger Stoltzing för mer än hundra år sedan under stora strapatser, på en löddrig kamel, lyckades gömma dem för Bortre Franklands diktatoriska gränspoliser.

Dess ambassadör idag var förstås bjuden till vernissagen, och blev upprörd över historien.

"Dessa stickade mössor tillhör förstås oss", sade han bestämt vid mottagningen på kvällen.

"Jag ska verkligen prata med min kulturminister". Han gjorde så, och sagda minister ringde i sin tur kulturministern i Skandiland vars regering hade ett bra handelsavtal med Bortre Frankland, och ville därför ha goda relationer. Alltså beslöt ministern i Skandiland att mössorna skulle återlämnas, och delegerade ärendet till Susanne, som förbannade sin berättelse på vernissagen. Hon kontaktade museichefen i Bortre Frankland, som dock var måttligt intresserad av att ta emot mössorna, de hade redan massor av dem. Vid ett besök konstaterades också att deras konservatorsresurser var obefintliga, och magasinen fuktiga och varma. Susanne kliade sig i huvudet av förtvivlan, såg framför sig ilskna regeringar, diplomatiska förvecklingar. Vad sjutton ska man säga i denna fråga?

Kommentar:

Gallring

Magasinen i museet hade blivit otillräckliga, och att skaffa nya kostade väldigt mycket. Styrelsens ordförande, Henrik, som också satt i kommunalfullmäktige, sa till museichefen Per-Uno:

"Museet måste ha mer magasinutrymme. Ni måste gallra, t ex bland alla skomakeriprylar ni har. Det behövs ju inte en mängd dubbletter". Per-Uno vred på sig av obehag, gallring är alltid så svårt. Men det är klart, plats behövs för nya förvärv. Fast, han svarade:

"Alla dessa skomakeriföremål samlades av min företrädare, som tänkte sig att forska om dom. Dom har säkert fortfarande stort forskningsvärde". Henrik suckade, han var föga imponerad, alla museichefer hatar att gallra. Han svarade:

"Men Greger var ett stort original, det är möjligt att det är ett fint material, men han gjorde väl inte ens en riktig dokumentation av förvärven. Och inte kommer ni att visa allt heller".

Det stämmer, tänkte Per-Uno med en djup suck, det är väl lika bra att börja gallra, kommunen ger oss nästan alla pengar, de har sista ordet.

Kommentar:

Försäljning

Museistiftelsens ordförande och främste bidragsgivare kallade till sig museichefen Elisabeth. Ordföranden såg bister ut på andra sidan skrivbordet. Hon konstaterade att museet har ett starkt behov av medel, den senaste löneförhandlingen kostade mycket, och museets tak läcker och måste repareras. Ordföranden satte upp glasögonen på huvudet när hon sa till museichefen:

"Museet måste frigöra mer pengar, jag föreslår att ni säljer ut något ur samlingarna. Museet har ju flera målningar av den kände Adrian Lewerkühn, att sälja en av dem märks inte så mycket, men bör ge en hel del. De ingår ju inte i någon utställning ens. Nöden har ingen lag!"

Elisabeth bleknade inför tanken att göra detta, och alla diskussioner det skulle medföra.

"Jamen", sa hon, "Vart ska vi gå för att sälja?"

"Tja", sa stiftelsens ordförande medan hon tog ned glasögonen:

"Det är ni som är experterna, så det får ni avgöra, det finns ju många auktionsfirmor. Vi måste ju ha medel till att reparera taken till en början, museet kan helt enkelt inte ha läckande tak. Jag förväntar mig en rapport om tre veckor!"

Elisabeth gick slokörad ut. Det är klart, taken måste ju fixas, och inga andra pengar finns.

Kommentar:

FALLSTUDIER - FÖREMÅLENS PROBLEM

Föremålsförvärv

Bilmuseet hade länge saknat en riktig Bugatti i sin samling. I utställningen *Bilen som statussymbol* skulle den passa perfekt. Men så till slut gjorde kuratorn för samlingarna, Ann-Britt, ett fynd. En kusin till henne hade en Bugatti att sälja till museet. Och till ett pris som var väldigt överkomligt. Ann-Britt pratade med chefen som delegerade köpet till henne. Ann-Britt reste till kusinen, och där stod Bugattin. Lite sliten, men fantastiskt fin. Ett fynd. Kusinen berättade att han själv köpt bilen privat i Danmark, och kört hem den, väl medveten om dess kulturhistoriska värde. Han hade tyvärr inga speciella uppgifter om just denna bil och dess historia, men en Bugatti är kulturhistoriskt viktig i sig. Och om inte museet ville skaffa den måste han sälja den vidare, men risk att detta kulturarv går slutligt förlorat.

"Tillfället är unikt, tänkte Ann-Britt. Det gäller att slå till när tillfälle ges. Det kommer förmodligen aldrig tillbaka. Det bör inte vara något problem, kusinen är en högst pålitlig person som inte tar någon egentlig vinst på det hela. Men den kulturhistoriska vinsten är enorm."

Kommentar:

Föremålsvärdering

"Fantastiskt!" Museichefen Anders var entusiastisk på personalmötet.

"Intresset för museet och dess kulturhistoriska föremål har vuxit enormt, vi får massor med telefonsamtal. Och fler besökare".

"Ja, sa pedagogen Anja glatt, "alla dessa TV-program med antika föremål och dess värde har verkligen ökat intresset".

Anders tittade ut över församlingen och sa:

"Hur ska vi kunna utnyttja detta för museets bästa?"

Intendenten för samlingarna svarade:

"Ja, jag får massor med frågor om värderingar av föremål och försöker svara så gott jag kan. Så har vi ju inte gjort förut, men ändamålet helgar medlen".

Anders lyste upp,

"En antikmässa på museet skulle dra massor med folk, och innebära att alltfler såg våra kulturhistoriska utställningar!"

"Och så kan vi ju också låta folk visa föremål, och vi kan bedöma om dom är gamla och äkta", fyllde Anja på.

"Ja, det gör vi" sa Anders och tittade ut över personalen som såg positiv ut.

"Det gynnar museet... som sagt, ändamålet helgar medlen, det kan ju knappast styrelsen ha något emot. Museet måste hänga med i tiden för att inte stagnera."

Kommentar:

Föremålsansvar

Musikmuseet hade en mycket stor och fin samling av både fioler och klaverinstrument. Av tradition hade goda musiker kunnat låna instrument ur samlingarna för att spela på – museet som en aktiv del i musikkivet! Men så kom en ny intendent, Elliot, till museet, ansvarig för samlingarna. Han stoppade all utlåning av instrumenten. De var ju accederade museiföremål och sådana lånar man inte ut”, sa han.

Reaktionen blev omedelbar, även från andra museer. Stadsmuseets chef sa:

”Men för sjutton, varför samla på musikinstrument om man inte får spela på dem?”

Musikmuseets chef sedan många år tillbaka stammade mest, men Elliot svarade:

”Av samma skäl som att folk inte får bära de kläder ni har i era samlingar.”

Stadsmuseichefen blev sur och vände sig till sin chefskollega och sa:

”Men musikinstrument mår ju bra av att användas.”

Elliot som nu kommit i gasen avbröt och sa:

”Tror du inte att musikinstrument som används slits och förändras lika mycket som kläderna i din samling?”

Stadsmuseichefen suckade och sa:

”Men musikinstrument är ju till för att spelas på, det är ju poängen med dem. Och här kan ju verkligen ett museum spela en samhällsroll.”

Musikmuseichefen såg bara olycklig ut och visste inte vad han skulle säga.

Kommentar:

Privata förvärv

Det var fest för kollegorna på Stadsmuseet i Österköping, hemma hos Maria och Erik. Båda arbetade på museet, Maria som ledare för administrationen och Erik som byggnadsantikvarie. De hade ett vackert hem, med en blandning av ny design och gamla ting från skilda delar av världen. Många på festen kommenterade alla saker. Värden och värdinnan tyckte det var roligt att berätta lite mer. Den fina allmogesamlingen var bättre än museets egen, tyckte många. Erik visade stolt upp deras senaste förvärv, två målade träkistor. Den ena var en dubblett han hade fått köpa från museets samling, den andra hade han köpt till ett specialpris hos antikhandlare Lundgren, som museet också köpte en del av. Erik viskade, så att bara de närmaste hörde, att museet bra gärna velat haft den.

“Han är så bra, Lundgren”, sa Maria, “så när folk ringer och frågar om var det är bäst att handla, så rekommenderar jag alltid honom.”

Kommentar:

FALLSTUDIER - PERSONALFRÅGOR

Lojalitet

Museichefen Thomas var rosenrasande. Med dagstidningen i högsta hugg stormade han in till den gamla avdelningschefen Holger:

"Vad menar du med att gå ut i pressen med mitt beslut att lägga ned filialen i Utköping. Det är oerhört illojalt!".

Holger hade väntat något sådant, och så så samlat han kunde:

"Filialen har stort kulturhistoriskt värde, och det är museets uttryckliga uppdrag att visa den ..."

Längre hann han inte innan Thomas nästan skrek:

"... men vi måste ju skära på något annat om vi inte minskar verksamheten, din avdelning kanske! Och - att gå till pressen och hänga ut museet och mig. Oerhört illojalt!".

Holger suckade, i kraft av vad han tyckte överlägsna kulturhistoriska kunskaper framför chefen, som ju främst var ekonom. Han försökte hålla sig lugn när han svarade:

"Men beslutet var ju redan fattat och det fanns ingen annan väg. Min huvuduppgift är faktiskt att bevara vårt kulturarv, och detta är oerhört värdefullt".

Thomas försökte dock inte vara lugn.

"Men inte på bekostnad av lojaliteten mot museet. Detta blir en facklig förhandling!" sa han och lämnade rummet demonstrativt.

Kommentar:

Rekrytering

Museets chef hade gått i pension och en ny ska tillsättas. Samtidigt är det uppenbart att museet kräver en ny organisation. Inför första mötet med styrelsen sa museets personalchef Veronica med eftertryck:

"Vi måste ha en person som framförallt kan det här med ekonomi och administration, framförallt som vi ska omorganisera".

Chefen för samlingarna, Torun, rynkade pannan:

"Jamen, vi måste ju ha en person som främst kan ämnet, eller det här med museer, annars kan ju omorganisationen bara bli byråkratisk".

Veronica böjde sig bakåt i stolen och svarade med en undervisande ton:

"Men, den kompetensen står ju ni själva för, och utan en bra administratör som chef funkar inte ert museala arbete".

Torun böjde sig framåt:

"Men du står ju själv för administrativ kompetens, det är väl viktigare att chefen i egen hög person kan analysera museets kärnverksamhet och driva den, inte minst vid en omorganisation. Han måste vara professionell".

Veronica tittade eftertänksamt på Torun och sa till slut:

"Men professionell inom vilket område? Den som kan allt växer inte på träd. Och man blir inte en bra chef bara för att man kan ämnet".

Torun svarade:

"Men frågan är om man KAN bli en bra chef om man är helt okunnig i ämnet?".

De tittade oroligt på varandra, museet borde ju ha en enad linje inför styrelsemötet.

Kommentar:

Forskning

Intendenten för den textila avdelningen, Anna-Lisa, hade till slut fått tid till att förverkliga sin dröm – att skriva den stora forskningsrapporten om sina stora och viktiga samlingar:

"Mellanlands textila historia". Projektet tog lång tid, flera år. Hon hade också varit sjukskriven en längre period mitt i forskandet.

Medan Anna-Lisa satt och skrev de sista kapitlen ringde dock chefen för museet i Högland, och ville låna material till en ny utställning där:

"Det går tyvärr inte" svarade Anna-Lisa. "Det används nu mitt i ett forskningsprojekt".

Det blev en lång paus i luren.

"Va" svarade chefen för museet i Högland "för hur länge då?"

"Tja, kanske ett år till" svarade intendenten som nu kände sig frisk och stark igen.

Museichefen tog en ännu längre paus innan hon sa:

"Men då kan vi ju inte göra utställningen. Ni kan inte sitta själva på allt ert unika material så länge, då kan ju ingen annan heller göra något med det".

"Men så är forskningens lagar" sa Anna-Lisa självmedvetet. Den tiden behövs, och jag har första rätt till materialet."

"Jag ska prata med din chef" morrade museichefen i Högland och kastade på luren.

"Gör det." hann Anna-Lisa säga. "Jag vet vad hon kommer att svara".

Kommentar:

Utseende

Efter att den nya ledaren för utställningsenheten, Martin, hade blivit anställd föregående höst, hade det blivit mer fart på den publika verksamheten. Det var både kunskapsbaserade och mer underhållningsbetonade arrangemang - en god inkomstkälla för museet. De flesta var positiva, men det fanns kritiska röster som menade att det blivit väl mycket liv och rörelse i museet. Astrid som hade ansvaret för städning och underhåll, tyckte att det blivit för många nakna magar, tatueringar och ringar både här och där på de unga sommaranställda guiderna. Häromdagen hade en kommit i shorts. De stod också och snackade lite väl mycket inför publiken, och kunde gott ha lärt sig bättre manér.

"Folk måste väl klä sig lämpligt när de jobbar, och uppföra sig som folk," menade hon. "Vi måste väl kunna kräva det!"

Kommentar:

FALLSTUDIER - ÖVERGRIPANDE MUSEIFRÅGOR

Mål och planer

Martin, som var ganska nyanställd, sa att han väntat sig att få lite mer information om museets mål och planer vid tillsättningen. Antikvarie Erik bekräftade att Martin inte var den enda. Erik bekräftade att det var museets administrativa chef, som han var gift med, som in-formerade honom.

"Allt jag vet har jag fått höra vid middagen hemma, från Maria som fångar upp det mesta".

Men nedskrivna planer och målsättningar, det hade han inte sett några. Karin instämde och påpekade att detta också gällde säkerheten på museet.

"Ingen vet vad de ska göra om någonting händer, vi har ju inga tydliga säkerhetsföreskrifter."

"Kan inte detta lösas genom bättre utbildning av vakterna" menade någon.

"Kan inte Jesper ta sig an detta när han har tid över?" Jesper var museivakt och hade signalerat att han hade lite för lite att göra vissa dagar.

"Några planer är väl bättre än inga planer och det vore väl bra om Jesper tar detta ansvar."

Kommentar:

Vänförening

Museet i staden hade en aktiv vänförening, som dock museipersonalen kom att diskutera. Meningarna var delade. Några tyckte den var en viktig resurs för museet eftersom flera av medlemmarna i vänföreningen satt på goda resurser. De hade också tid och ett stort intresse för museet. Intresset var dock störst för museets allmogesamlingar och man ville helst donera pengar till köp av allmogeföremål.

"Det har de också varit frikostiga med, och vi kan sälja kopior i shopen".

Samtidigt sa museets förste intendent:

"Men de är t ex mindre förtjusta i vår planerade utställning om graffiti. Ordföranden ringde mig igår och sa att vänföreningen inte tänkte stödja en sådan sorts insamling."

Samtidigt hade vänföreningen bett att få bruka ett rum på museet för sin verksamhet.

"Och vi har ju redan väldigt trångt med utrymme som vi har det" fortsatte förste intendenten.

"Vi har ju också varit tvungna att skära ned på lokal-kostnaderna. Vad är vi egentligen skyldiga vänföreningen. De har ju gett oss så mycket?"

Kommentar:

Förmåner

Det var en middag för hela personalen på museet. Men ingen tycktes tycka att det var synd att Gull-Britt, som hade ansvar för restaurangen, inte var med. Nej, hon hade det säkert bra på bussturen till Oslo, som den lokala matgrossisten hade arrangerat som tack för en bra kundrelation. Det var inte utan att några var avundsjuka på denna gratistur med hotell och hela klabbet.

"Vi andra får aldrig något, mer än en middag" klagade ett par.

"Det stämmer inte" sa den administrative chefen, lätt förnärad.

"Godiset ni äter har jag fått från fotobutiken, och den fina trådlösa telefonen har vi fått som bonus av firman vi beställer datautrustningen av. De förstår att värdesätta bra kunder, och det är ju jag som står för beställningarna. Kommer ni ihåg den väldigt fina julgruppen med blommor som stod på kontoret?"

Den administrative chefen såg att argumentet gått hem, så han la till lite försonande:

"Jag har inte full koll på värdet av dessa gåvor, men det kan inte vara så mycket. Och, det tycker både företagen och jag, att hela personalen har varit värda."

Kommentar:

Museibutiken

Museets personal i butik och reception har fått direktiv att butiken ska gå med vinst, samtidigt ska det som säljs ha en koppling till museets verksamhet. Ellen är föreståndare för butiken och vill göra en julsatsning, då det brukar det vara möjligt att sälja bra. Hon köper bl a ett antal tomtar till försäljning. Men detta uppmärksammas av museet föremålsintendent, som går ned till butiken och lätt irriterad ställer Ellen mot väggen:

“Varför säljer ni vanliga jultomatar för? Vårt museum handlar ju om tiden före jultomten. Ska ni nu sälja tomtar borde det vara små gråklädda sådana. Vi ska ju också sälja sånt som har koppling till museets verksamhet.”

Men Ellen var inte svarslös:

“Vårt museum ska ju också dokumentera dagens kultur. Och jag måste ju tillse att butiken går med vinst. Jultomtar säljer bäst!”

Kommentar:

ICOMs yrkesetiska regler är ett stöd för det dagliga arbetet på museer runt om i världen. De sätter upp en minimistandard för hur museiprofessionellt anställda ska uppträda och prestera i sitt arbete. De formulerar också vad allmänheten bör kunna förvänta sig av dem som arbetar på museerna.

Svenska ICOM är en nationell kommitté inom International Council of Museums, ICOM, och har en omfattande verksamhet. Svenska ICOM är en resurs för internationellt samarbete och professionell utveckling för museer i Sverige.

www.icomsweden.se